

Előzetési feltételek
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitltár sora 20 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíráru-
gyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

A helyes mérleg.

A képviselőház formálisan is befejezte a mostani ülészakot, mely sokkal nevezetesebb és a jövőre is kihatóbb, semhogy egyszerűen a múltakba lehetne besorolni. Ami ebben az ülészakban történt, annak lényeges kihatása lesz a jövő parlamenti campagnera és azért megokolt is, szükséges is, hogy értékével, mi voltával teljesen tisztába jöjjünk.

Erről a lefolyt ülészakról — ki esudálokznék rajta? — az ellenzéki kritika abszolút meddőséget konstata. Mit csinált az országgyűlés egy hosszú esztendő alatt? — Semmit. Le van írva, ki van nyomtatva, aki nem hiszi, nézzen utána.

A meddőségnek e vádjával szemben, mely a kormányra akarja a munkát-lanság gyanuját háritani, igen könnyűvé tehetnők a munkánkat. Egyszerűen mondhatnók: tisztelt uraim, legyenek óvatosabbak, mert egynémelyik kapanyél visszafelé sül el. Ne igen hánytorgassák a befejezett ülészak meddőségét, mert akadhatna jámbor ember, aki kérdezné: de hát hogy is vigyen a kormány törvényerőre javaslatokat, mikor

az ellenzék egyre csak esépeli a szót! Hiszen egy parlamenti év termése nem annyira a kormánynak, mint inkább az ellenzéknek állít ki erkölcsi bizonyítványt. A kormány kidolgozza a javaslatokat, benyújtja s a bizottságok letárgyalják, az ellenzék agyonbeszéli. Kire hárul akkor a meddőség ódioma?

De nem akarunk ilyen könnyen végezni. Nézzünk velejébe a vádnak. Mi van benne? Állítsuk fel ez ülészak bilance-át, csakugyan deficizzel záródik? S tegyük meg magyarázás, kommentálás nélkül, tisztán a matézis alapján: mennyi a passziva s mennyi az aktiva, mekkora az egyenleg?

Tehát a passziva. Uj parlament, alakulás. Aztán a hetekig huzódó felirati vita, melyet egy hetekig tartó budgetvita követ, nemkülönbön egy az indemnitásról. Ezek elkerülhetetlen, szükséges teendői a parlamentnek, melyeknek természetükön túl való nyújtását az ellenzéki gyakorlat hagyományossá avatta. Ezeket a vitákat illik leleplezésekkel, botrányokkal is nyújtani; hiven a recept szerint megtörtént az idén is.

Majd: obstrukció. Azaz: ellenzéki

tervszerű, kimondott hadjárat minden parlamenti munka megakadályozására. Meg is tették hiven, sikerrel. A törvényhozás idejéből értéktelenné tettek három hónapot.

A kilencz hónapos parlamenti évből marad tehát három-négy hónap.

De a mérleg teljessége kedvéért ne hallgassuk el a passzivaéknak harmadik tételét sem. Egy óriási feltétel megoldása kötötte le a kormánynak figyelmét, erejét: az Ausztriával való kereskedelmi és vámszövetség megújítása, a kvóta megállapítása. Feladatok, melyek magukban véve is egy kabinet programját, élefeladatát képezik. Ezt az óriási munkát kormányunk elvégezte az utolsó pontig, a kvótaig. Az egyes törvényjavaslatok készek, de az osztrák viszonyoknál fogva félre kellett őket tenni. Ez a munka tehát, melyhez nagyság dolgában fogható nem minden kormányra vár, ebben az esztendőben a passzivaékhhoz tartozik, mint egyetlen, melyet az ellenzék okozott, noha a maga részéről — ezt is el kell ismernünk — mindent elkövetett, hogy a kormányt súlyos felelősséggel járó, az ország érdekeit kép-

TÁRCSA.

Az én dalom.

Fülemben néha busan, halkan
Meg-megcsendül egy röpke dallam
Álmatlan, hosszú éjeken —
És úgy rémlik, egyszer . . . régen . . .
Valamely csöndes, hosszú éjen
Már hallottam bus éneket.

Talán bölcsőmre ráhajolva
Szerette, jó anyám dalolta
Könnyes szemekkel, altatón . . .
Mikor kis lelkem' forró lázba'
Csunya álomkép meg-megrázta
És panasz sirt föl ajkamon.

Talán egy csöndes, őszi estén,
Mikor a jövő képét festém
Egy szőke lányka oldalán . . .
Ő volt az, aki énekelte
Bucsudalként sohajra kelve —
Igen . . . e lányka volt talán.

Oh, nem tudom már, hol hallottam,
De szívem sokszor meg-megdobban
Magányos, hosszú éjeken —
S tört hangjai a régi dalnak
Sirva-zokogva fölivalinak:
De dalom teljes nem leszen.

Talán, mikor majd eltemetnek,
Végén a földi küzdelemnek

Egészszé lesz bus éneket —
S ha rám borul az éjnek éje,
Akkor cseng föl az ének vége . . .
Mert e bus ének — életem.

Pakots József.

Czigány-ének.

Fagyos téiben, forró nyárban
Sok országot már bejártam;
Hej, számomra nincsen határ,
Szabad vagyok mint a madár,
Mint a madár!

A szegénység nem bánt engem,
Van mit innom, van mit ennem.
Szegény vagyok s gazdag mégis,
Ami másé az enyém is,
Az enyém is!

Szép palotám is van nékem,
Ott van minden faluvégén.
Ha szoritnak, fittyet hányok
S palotástul tovább állok,
Tovább állok!

Neki vágok a világnak,
A nyomomba ritkán hágnak.
Czifra éltem', szabad éltem'
Nem adnám egy vak lóért sem,
Vak lóért sem!

Az életnek buja-gondja
Az én lelkem' sohse nyomja,

A bánatom', bosszuságom'
Kifüstölöm a pipámon,
A pipámon!

A jó kedvből mindig telik,
Hej, sokan is irigyelik —
S hírem messze földet járja,
A cigánynak nincsen párja,
Bizony isten nincsen párja!

Pakots József.

Kellemes csalódás.

— A Közérdek eredeti tárczája. —

— Édes gyermekem, szükségtelennek találom, hogy még egy szót is szóljak, remélem, hogy megértettél és szüleid kívánságait respektálva, a szerint fogsz cselekedni.

— De mama, nem vagyok már kis leány, aki csak félalmas oszonnákat kap, ha nem jól viseli magát! Kérlek, érts meg te is, ha mondom, hogy szeretem Ferit, szeretem szívem egész vonzalmával. Nem akarok más felesége lenni, nem tudok mást szeretni, csak ő általa lehetek boldog.

— Eh, mit szerelem, boldogság! Ez mind csak olyan frázis. Elavult dajkamesék. A nő azt a férfit szereti, aki neki pozíciót, jólétet nyújt. Anyagi jólét nélkül nem létezik boldogság. Mit csinálnál te mint Balogh Feri neje és hadnagyné ő nagysága?!

— Boldog volnék, anyám, kimondhatlanul

viselő munkájában hátráltassa. A passzi-
váknek erre a tételére azonban még
vissza kell térnünk.

S most lássuk az aktívákat. Ide ik-
tatjuk ama törvényeket, miket a lefolyt
ülésszakon a kormány beterjesztett és
az országgyűlés mindkét Háza elfo-
gadott.

1. A törvény a mérsékelt áru mar-
ha-sóról Melleleg megjegyezve a gazda
esztendőkön át hiába várt erre az életbe
vágó törvényre, míg végre ettől a
„meddő“ korszaktól kapta meg.

2. Az ugynevezett Halacsztó országos
határvonal megállapítása választott bíró-
ság útján.

3. Az 1894—95-iki közös kiadások-
nak Magyarország által pótlólag fize-
tendő összegeiről.

4. Az ezredéves kiállítás költségeinek
fedezéséről.

5. A lottójövedékről.

6. A vám- és kereskedelmi szövetség
IV. cikkének módosításáról.

7. A kikötői illetékekről.

8. A ragados tüdőlobról szóló tör-
vényjavaslat módosítása.

9. Az 1897-iki költségvetés.

10. A budapesti telefonhálózat bérle-
tének megszüntetéséről.

11. A párisi kiállítás költségeinek fe-
dezéséről.

12. 1896. bolgár kereskedelmi szer-
ződés beczikkelyezéséről.

13. A temes-bégavölgyi szabályozó
társulat pénzügyi viszonyainak rendezé-
séről.

14. A tiszalök-büdszentmihályi helyi-
érdekű vasut engedélyezéséről.

15. A magyar észak-keleti h. é. vasut
engedélyezéséről.

16. A nagybecskerek-zsombolyai kes-
kenyvágyú helyiérdekű vasut engedé-
lyezéséről.

17. A szolnok-kiskun-félegyházi h. é.
vasut engedélyezéséről.

18. A gattaja-lugos-marosillyei h. é.
v. engedélyezéséről.

19. A Beszterce-Naszód és Máramar-
os, másrészt a Bukovina szélén elhu-
zódo határvonal megállapításáról.

20. Az Olaszországgal a vagyontalan
betegek kölcsönös díjtalan ellátásáról
szóló egyezmény beczikkelyezéséről.

21. Az állami számvitelről

22. A cs. és kir. közös hadsereg ka-
tonai nevelő- és tisztképző intézeteknél
magyar korona országbeli ifjak részére
létesített állami alapítványi helyekről
szóló 1882-iki 25-iki t.-czikk módosítá-
sáról.

23. A honvédevelő és képző intéze-
tekről.

24. Az állami díjnokok szolgálati és
anyagi helyzetének javításáról.

25. Egyetemek számára szükséges
telekbevásárlásokról és építkezésekről.

26. A cukoradóról szóló 1896. 19.
t.-cz. hatályának meghosszabbításáról.

27. Az 1888. XXV. törvényezikknek
az 1897—98-iki szesztermelési időszakra
való alkalmazásáról.

28. A hazai pénzügyintézetek által kibo-
csátandó némely kötvények biztosítá-
sáról.

29. A budapest—angyalföldi m. kir.
elmeógyógyintézetben új igazgatósági épü-
let emeléséről szóló törvényjavaslat.

30. A m. kir. államvasutak hálóza-

tán eszközöndő beruházásokról és a be-
ruházások költségeinek fedezéséről.

31. A győr—sopron—ebenfurti vasut
beruházási kölcsönének engedélyezéséről.

32. Az esküdt bíróságokról.

33. A bűnvádi perrendtartás életbe-
léptetéséről.

34. A büntetőtörvénykönyvi (1878.
V. t.-cz.) 412. és a kihágási törvény-
könyv (1879. XL. t.-cz.) 59. §-ának
módosításáról.

35. A m. kir. központi statisztikai
hivatalról és

36. Az árvavölgyi h. é. v. engedé-
lyezéséről szóló törvényjavaslat.

Ezen számszerint összeolvasva har-
minezhat törvény egy abnormisan meg-
fogyott, parlamenti esataktól feldult ülés-
szak alatt. Meddőség ez?

És most keressük az egyenleget. Azaz
nem is kell keresni. Az ellenzék egész
magatartása a lefolyt ülészakban is
arra a törekvésre mutat, hogy a kor-
mány munkáját megakassza. Innen ke-
rekedtek a passzvak. Hónapok veszték
el. De a megmaradt időt a kormány
kettőzötten kiaknáta. Ez a főnti sora a
kész törvényeknek a küzdelmek hevé-
ből, ezer akadály Scyllája, Charibdyse
közül került ki, mindenfelől megtámadva,
a kiegyezésnek felelősséggel teljes és
küzdelmes tárgyalásától lekötötten ez a
kormány képes volt ennyi törvényt al-
kotni, nem is szólva ama javaslatok tö-
megéről, melyek alkotmányos elintézésre
készen várnak a jövő ülészakra.

Higgadtan mérlegelve, elfogultság nél-
kül apodictice mondhatjuk ezek után: ez
az ülészak nem volt meddő. Az a kor-
mány, mely e súlyos viszonyok között

boldog, még ha szegény volna is, ha nem
volna semmije.

— Te szerencsétlen, hát nem tudod azt,
amit az egész világ tud? Hogy a hadnagy
egy tönkrejutott szegény ember! Pedig a
társadalomban csak egy bűnt nem bocsáj-
tanak meg — a szegénységet. Amióta tudják,
hogy Balogh eladta lovait, kocsiját, egészen
elvesztette renomé-jét a társaságban.

— De Istenem, hogy állhatott be ez a borzasz-
tó, váratlan fordulat? Mi okozta ezt az iszonyu
csapást? Hisz mindenki jómódu, sőt gazdag-
nak tartotta őt, és én sohasem gondoltam
volna, hogy majd ilyen oka lesz, hogy én ne
lehessek az övé. Oly biztosra vettem már,
— ha még nem is kérte meg a kezemet,
nem vallott még — én egészen jól láttam
és tudom, hogy ő is szeret . . . Tegnap az
államtitkárné estélyén is láttam, hogy küzd
magával, hogy valamit mondani akar . . .

— Nos ez csak bizonyítékul szolgálhat
arra, amit az imént mondtam. Ne is igen
csodálkozz, hogy ilyen véget ért, gyakori
eset ez. Egy olyan fiatal hadnagy nem érzi
jól magát, ha nem tart fényes garçonlakást
a legelegánsabb negyedben, ha nincs Gig-je
és legalább két versenylova. Aztán meny-
nyibe kerül a színház, az uri vacsorák, az
obligát pezsgő, csztriga stb? Mig aztán az
egész kártyavár összeesik és a grand seg-
neur a világ szemelättára semmivé válik.

Még jó, ha idejében benyújtja a lemondási
kérvenyt és quittál jószántából, mig nem
késő és nem várja be, amíg elesapják. Ba-
loghnak legalább volt annyi esze és már
megtette a kellő lépéseket.

— De hogyan tudnak mindent úgy az
emberek?

— Honnan? Hát Istenem, nem az ezre-
dese maga vette meg a lovat?! Legközelebb
majd az elegáns butorzat kerül árverezés
alá . . . Azért fogadd meg tanácsomat és
ne utasítsd vissza Bende ügyvéd ajánlatát.
Ha nem is olyan csinos fiatal ember, mint a
hadnagy, mégis megbízható, érett férfi, ki-
nek mégis állása, jövője van és — ami fő
— kinek hozomány nem kell. Légy tehát
szófogadó lányom, öltözködj, csinosítsd ma-
gad, légy jókedvű, vidám, és remélem, hogy
a mai est meghozza a várt elhatározást.

Szegény Mariskának bizony nem volt egy
csöpp kedve se elmenni a bálra ilyen előz-
mények után. Csak az a biztos tudat,
hogy szíve választotta is ott lesz, töltötte el
öröm és reménnyel. Most már ő is azon
volt, hogy ma mondassék ki a döntő szó,
de a hogy ő gondolta. Tarthatatlan volt az
állapot. Jól tudta, hogy szülei nem gazda-
gok és csak nagy áldozatokkal tarthatják
fenn a nimbust. Ha csakugyan igaz lenne
a Feri esete és ő, őt nőül véve, rendezhetni
vélté anyagi viszonyait?!

Szörnyű csalódás . . .

Végre elkészültek és Mariska kinézése
után senki sem hitte volna, mily komoly
és szomorú gondolatok foglalkoztatják. Ba-
logh hadnagy már ott volt a háltéremben
és a többi fiatal emberrel egyetemben tel-
jesítette rendezői kötelességét, a fiatal, esi-
nos és kevésbé fiatal és csinos hölgyeket
fogadva. Már türelmetlenkedni kezdett, mig
aztán végre megjelent az államügyészne a
leányával. Dacára annak, hogy Mariska
tudta, hogy evvel nem követi anyja inten-
czióit, elfogadta Balogh karját és az átnyuj-
tott ibolyacsokrot. De alig hogy megköszön-
hette volna e figyelmességet, már anyja
szóit:

— Köszönöm hadnagy ur, ön igen szere-
tetreméltó! A nagymama kedvenc virága,
majd oda adjuk neki, ha haza megyünk, ad-
dig majd én gondját viselem. Adjad csak
ide Mariska, jobb helyen van nálam. A had-
nagy ur majd rossz néven nem veszi . . .

A zenekar éppen rákezdett egy fess ke-
ringőre és avval vége szakadt a kellemetlen
epizódnak. A fiatal pár egyszer körültan-
czolta a termet, egy kis tétát tett a nagy
embertömeg közt, mig aztán sikerült nekik
egy mellékhelyiséget elérni, hol néhány per-
czig zavartalanul beszélhettek.

— Nem fél a zivatartól, amit majd előidez
e szökése én velem?

így fenn tudta tartani kormányzati egyensúlyát, nem volt tehetetlen. Elismerjük azonban, hogy az országnak még többre lett volna szüksége. E hiányról azonban számoljanak be azok, akik okozták: az ellenzék.

A nemzetiségi sajtóból.

Az „Egyetértés” egyik legutóbbi számában egy érdekes bukaresti levelet közöl, melyből megtudjuk azt, hogy nemzetiségi agitátoraink az utóbbi időkben kivándorlási ügynököknek csaptak fel. E levél kellő világításba helyezi Mangra Vazul aradi hírhedt agitátorának legújabb ténykedéseit, melyekkel Erdélyből román lakosokat, mintegy 300 családot, óhajtott Dobrudzsába áttelepíteni, de megtudjuk azt is, hogy vállalatában a „többek között” nemcsak román hazafisága szerepelt, hanem „más valami is”, amit a levél ezen szavakkal fejez ki: Minden szentnek maga felé hajlik a keze.

A levél egész terjedelmében eképp szól:

A napokban a „L'Independance Roumaine”-ben olvastam azt, hogy több erdélyrészi oláh paraszt azzal a kérelemmel fordult a román kormányhoz, hogy miután hazájokban az árvizek miatt teljesen tönkrementek, telepítse le őket Dobrudzsában. Közlebből itt Bukarestben egy szövetséget alakult azzal a céllal, hogy Dobrudzsá elrománosítását román bevándorlók segítségével a lehetőleg előmozdítsa. Azt hittem, hogy e két dolog között okvetlenül összefüggésnek kell lenni s azért elhatároztam, hogy rendelkezésre álló szabad időmet arra fogom felhasználni, hogy megtudjam: miben áll ez állítólagos kivándorlás ügye?

Junius végén Bukovinában nagy árvizek voltak és az odavaló oláh parasztok közül valamely 20 árvízkarosult családfő azzal a kérelemmel fordult a román közgazdasági miniszterhez, hogy őket Moldovában, egy állami jószágon, telepítse le. A román közgazda-

sági miniszter hajlandónak is mutatkozott e kérelem teljesítésére. Természetesen mind ez nem eshetett meg anélkül, hogy a lapok róla hírt ne adjanak. Értésülvén erről a lapokból az ismert aradi igazgató, Mangra Vazul is, rögtön memorandumot írt a román közgazdasági miniszterhez, melyben azt a javaslatot tette, hogy miután Arad vármegyében a marosmenti községek román lakossága a nyári árvizek miatt nagyon sokat szenvedett, ő könnyű szerrel összeszedhetne legalább 300 kivándorlásra kész oláh paraszt családot az esetre, ha a román kormány megígérné, hogy a kivándorlóknak Dobrudzsában kellő mennyiségű és jó minőségű földet ad a letelepülésre. Minekutána a kivándorlás aktív megindításához „egy bizonyos pénzfelölég” is szükséges, kéri a román közgazdasági minisztert, hogy a szükséges összeget bocsássa rendelkezésére.

Memorandumát Mangra megküldötte a Dobrudzsá elrománosítására alakult liga vezetőségének is, kérve támogatását. A liga intéző bizottsága interveniált is a miniszternél Mangra terve érdekében. A miniszter azonban — mint jó forrásban értesültem — e tervet két okból nem fogadta el. Először is nem akart egy ilyen kivándorlási akció hivatalos vagy csak félhivatalos partolását is politikai nehézségeket tamasztani Románia és Magyarország között. Másodszor nem bízott Mangrában, kiről tudja minden romániai politikus, hogy tervbe vett nagy nemzeti akcióinak egyetlen jellegje: „Minden szentnek maga felé hajlik a keze.”

Mangra ur nagy nemzeti akciója tehát eszerint kudarcot vallott. De hogy nem elégedett meg az egyszerű memorandum-fabrikálás ártatlan mulatságával, hanem a nép között a kivándorlás eszméjének propagandát is igyekezett csinálni, az kitűnik a következőkből:

A legközelebbi napokban, ha nem eszardom, szerdán, het orsovai oláh paraszt volt audiencián a román közgazdasági miniszterium államtitkárnál, kik a magok és 300

családfő részére Dobrudzsában telepítvényes földeket kértek. A parasztok Calciunariu Péter orsovai ügyvédől hoztak ajánló-leveleket az itt élő magyarországi románok nemelyikehez, hogy azok őket segítsék és kalauzolják. Az államtitkár a parasztok kérelmét elutasította és mikor ezek arról panaszkodtak, hogy annyi pénzük sincs, hogy Orsovára visszautazhassanak, szabad vasúti jegyeket adatott nekik egész Veresiorováig. Az orsovai parasztoknak bizonyára nem jutott volna eszükbe, hogy ilyen kérelemmel haborgassák a román közgazdasági minisztert, ha odahaza hírének nem hallották volna, hogy a román kormány Dobrudzsában ingyen ad földet minden magyarországi román parasztnak, aki ott le akar telepedni. Valószínű tehát, hogy Mangra a nép között propagandát csinált a kivándorlásnak. Jó volna tehát, ha a hatóságok Mangra urat, mint kivándorlási ügynököt is figyelemmel kísérenék és értésére adnák, hogy ő ugyan összes „nemzeti hős és mártír” társaival együtt nagyon okosan cselekednék, ha felszedné a sátorfáját és egész Dobrudzsáig meg sem állna, de hagyjon fel a békés és becsületes román parasztság boldogításával, mert mint kivándorlásra csábító ügynök, könnyen kellemetlen érintkezésbe jöhet a zsandárokkal.

A szász kultur-egyesületek nagygyűlése.

Beszterczen a múlt napokban egész sorozata volt a szász nemzetiségi ünnepegeknek, melyek családias melegséggel és csöndességgel folytak le. A szászok nem kürtölték ki, nem adták hírül a nagy vilagnak, hogy összes kultúregyesületeik ez idei nagygyűlésével nemzeti ünnepet fognak ülni Beszterce ódon falai között. Nem hívtak meg rá senkit a testvérm nemzetek közül s így nem csoda, ha a magyar közvélemény tudomást sem vett róla. Nem volt jelen az ünnepegeken senki a magyar közelet, irodalom és a publicisztika munkásai közül.

Igazán hamisítatlan német szellem lengte

— Nem félek semmitől, ha tudom, hogy helyesen cselekszem. Tudta, hogy most következik a katasztrófa, — de majd tisztazza a helyzetet — tehát legyen!

— Tegnap este kétszer akartam önnek valamit mondani. Először hiányzott a bátorságom, másodízben megzavartak . . . Miután most sincs sok veszteni való időnk, kérem, mondja meg . . . hiszen ön már régen tudja, hogy szeretem Mariska és . . .

— És?! . . .

— Remélem, hogy viszont szeret!

— Reméli, és mégis . . .

— És mégis hallgattam máig?! Igen. Oly mindenfélet kellett előbb rendeznem, nagy elhatározásaim voltak.

— Benyújtotta nyugdíjaztatási kérvényet? . . .

— Honnan tudja?

— Nos ön elég érdekes személyiség, sokat beszélnek önről. Tehát mégis igaz? . . .

— Kérdésének hangja nem valami biztató. Ugy látszik, jogosult volt felelmem . . .

— Milyen felelme?

— Hogy ön is, mint a legtöbb nő, csak az egyenruhámba volt szerelmes és nem a férfiba, aki hordja, s ha leveti, elveszti minden értékét!

— Ugyan, hát annál becsesebb lenne előttem és csak sajnálnám lelki kinjait az elhatározásnál.

— Igen, Mariskám, már hónapok óta vannak lelki küzdelmeim, hogy öreg jó nagybátyám kívánságát teljesítve, kilépjek, vagy az ön kedvéért benn maradjak-e a hadseregben?

Mariska elszomorodott. — milyen nehezére esett mindent megvallania még most is, egy soha sem említett nagybácsit is szerepeltet . . .

— Elképzelhet magának egy életet egy civilizista oldalán, távol a nagyvárostól?

— Hogyne? sőt — ha szeretem . . .

— És ha szülei nem egyeznének bele?

— Ha belátnám, hogy szüleimnek igazuk van, vérző szívvel lemondanék; de az nem zárja ki azt, hogy hű ne maradjak ahhoz, akiért egyedül éltem érdemes . . .

Mariska szemei könnyekkel teltek meg. Balogh örömtől sugárzó arccal kérdezte:

— Mit jelent ez, Mariska?

— Azt, hogy én épp oly szegény vagyok, mint maga; oh, én mindent tudok, nem kell semmit sem titkolnia előttem, mama mindent tud!

— Tehát sikerült, mama mindent tud, — nevetett Balogh — azt is, hogy a lovaimat, kocsimat . . .

— Igen, és most a butorzat kerül sorra, a lakás fel van már mondva . . .

— És most egy új élet kezdődik, egy komoly, felelősségteljes, mert öreg nagybátyám

sokat betegeskedik és még életében szeretné a helyén látni egyedüli örökösét.

— Hogyan, Feri?! . . .

— Tudja azt is a mama?

— Mert különben megmondhatjuk neki, mi ketten. Most már csak megértjük egymást! Még holnap megkérem a kezét.

Közeledő lépések felbeszakították a beszélgetést. Visszamentek a táncterembe, ahol már elébük jött, őt keresve, Mariska mamája. Korholó tekintete daczára is boldogan egymáshoz simulnak a szerelmesek. Egy gúnyos mosoly vonult át Balogh arcán, mikor meglátta az ibolyát az ügyésznő kezében.

— Vizontlátásra holnap, nagyságos aszszonyom! Most hi a kötelesség, meg most, utolsó percében. A vizontlátásig.

— Arrogáns egy ember. Mi ketten majd csak otthon számolunk be egymással, mondotta halkabban a mama.

Mosolyogva felelt a lány:

— Anyám, ne haragudj, tévedsz! Csak azért lép ki a szolgálatból, hogy átvegye birtokai kezelését . . .

— Miért nem mondta hát ez a borzasztó ember ezt mindjárt? Hiszen mindig mondtam, hogy csak Balogh volna legkedvesebb vóm . . .

Solti Vilma.

át e szász ünnepek minden mozzanatát. Egyetlen egy incidens kivéve, nem volt bennök ugyan semmi provokáló, semmi demonstratív célzás a magyarság és a magyar államiság ellen, de viszont hiányzott még csak a legcsekélyebb szín vagy vonás is, ami arra emlékeztethette volna a szemlélőt, hogy azok, akik ünnepelnek, egyúttal polgárai is a magyar államnak és fiai annak a hazának, melynek neve Magyarország. Az az exkluzív szász szellem és külön szász hazafiság ünnepe volt ez, mely édeskeveset, vagy talán épen semmit sem akar tudni a magyarsággal való szellemi és érületbeli közösségről.

Az ünnepek sorozatát hétfőn az Erdélyi szász honismertető egyesület (Landeskundverein) közgyűlése nyitotta meg és pedig a történeti szakosztályé. Az elnöki megnyitót Teutsch Frigyes dr., az elhunyt szász püspöknek fia mondotta, akít ma a szászok legkitűnőbb hisztórikusának tartanak. Megnyitó beszéde voltaképpen nagyobb szabású emlékbeszéd volt a telen elhunyt Zimmermann András fölött, aki jóformán szellemi vezére volt a szászoknak az 1848—49-iki magyarelles mozgalmakban és irányítója a szászok összes politikai mozgalmainak 1860—1867-ig. Mintegy kiegészítettek ezt Wittstock Oszkár tanárnak rá következő fölolvasása „Egy szász család a múlt században” czímmel, melyben a Herman és a Heydendorf-család tagjainak levelezése alapján vázolta azt a családi életet és gondolkodást, mely a múlt században alapját vetette meg a szászok ama nemzetiségi aspirációnak, melyek politikailag kifejezésre, ellentétesen a magyar nemzeti érdekekkel, a mostani század első feleiben jutottak; nem különben a Schullerus tanár délutáni fölolvasása a szászok Petőfi-jének, Albert Mihálynak életéről, különösen hangoztatva azt a hatást, melyet Albert Mihály költeszete gyakorolt a száz nemzeti öntudat fölébresztésére.

A titkári jelentés adataiból kiténik, hogy a szászok e tudományos egyesülete nemcsak valóságos középpontja a szászok irodalmi és tudományos életének, de egyúttal a legerősebb hatású melegágya is a szász nemzetiségi aspirációknak és a históriai alapokon nyugvó szász nemzetiségi öntudatnak is.

A következő napon tartotta gyűlését a szász ev. Gusztáv-Adolf-egyesület és a szász nőegyesület is, mely két egyesület különböző utakon és egymással versenyezve, közös ügyet, — a szász nép vallásos és értelmi kulturáját — szolgálja. A szász nőegyesület ez évi közgyűlése annyiban fölültébb fontosnak mondható, amennyiben a brassai Lurtz Lotti indítványára kimondották, hogy az egyesület a különböző vidékeken fiókokat fog szervezni azért, hogy hatáskörébe az értelmesebb falusi szász paraszt nőket is bevonhassa. Mint a pénztáros jelentéséből kiténik, az egyesület ez idő szerinti vagyona 146.877 frt volt és évi bevétele 11.877 frt. A jövedelemből az idén négy olyan ösztöndíjat alapítottak, amelyeknek rendeltetésük oly szegényebb sorsú leányok kiképzetésének előmozdítása, akik életüket később a szegény betegek ápolásának fogják szentelni.

Méltán sorakozott ez említett egyesületekhez a szász tanítók gyűlése is. Mintegy 150 tanító jelent meg Beszterczen ez alkalommal. Különösebb érdeket e gyűlésnek e adott, hogy a nőkérdést jóformán benne vették fel először a szászok körében. Tudva-

levően a szászok idáig csak a rajzra és a női kézimunka-tanításra alkalmaztak nőket még a leányiskolákban is, úgy okoskodván, hogy a nők ne vegyék el a szász férfiaktól azoknak a kevés állásoknak egy jó részét, melyeket a szász egyház nekik nyújthat. Ha ez megtörténik: akkor ezek a férfiak kénytelenek lesznek a magyar állammal keresni alkalmazást, minék szerintök az lesz a következtetés, hogy elszakadnak a szász nemzeti élet talajáról és el fognak magyárosodni.

A tanító-egyesület gyűléseivel kapcsolatosak voltak a torna-ünnepek is. Ezeknek legkimagaslóbb pontja a nagy néptornazás volt, melyben a tanítók vezetése alatt — ök lévén minden községnek tornamesterei — mintegy 400 falusi legény és fiatalabb ember vett részt. A torna-egyesületek szereplését követték a dalos-egyesületek versenyei, melyek egyúttal arról is tanúságot tettek, hogy minő magas fokon áll nemcsak az értelmiség, de a szász parasztság között is a zene és a dal kultiválása. Említeni sem kell, hogy itt is az exkluzív szász és német szellem fölébresztése és erősítése dominált mindenben.

Demonstratív jellege, mint már említettem, csak egyetlen incidensnek volt, s ez a főiskolai szász tanulók gyűlésén történt. Évekkel ezelőtt a szász tanulóknak volt egy egyesületük, amelyet azonban a belügyminiszter a benne uralkodó államellenes és hazafiatlan magyartaló szellemért kénytelen volt fölösletni. A gyűlés egyik szónoka kitérve ez előzményre, eles hangu bírálat tárgyává tette a belügyminiszter rendeletét, mire a jelenlevő rendőrkapitány nem csak megvonta az illetőtől a szót, de miután látta, hogy a gyűlés tagjai figyelmeztetését nem fogadják a köteles tisztelettel, fölösletta a gyűlést. A gyűlés tagjai elhagyták a termet, de künn a szabadban fölébesztést készítettek a fölösletés ellen, amit be is adtak rögtön az alispánhoz, aki megengedte a gyűlés továbbfolytatását.

Az ülés végével a tanuló ifjuság nagy bankettet rendezett, mely egyúttal be is zárta az idei ünnepek sorozatát. A szász egyesületek legközelebbi összes közgyűlésüket Brassóban fogják tartani Honterus szobrának leleplezése alkalmából.

Egy pár szó a „Mensa akadémiká”-ról.

Hosszu évek után sikerült végre a mult egyetemi tanév folyamán, az egyetem volt Rektora Bognár István ur hatalmas támogatásával, megnyitni az egyetem leghumánusabb, szép czélú egyesületét: „A mensa akadémikát” (Diak-asztal). Nem czélunk itt e helyen az egyesület történetét előadni, sem reklámot nem akarunk írni: csak pár szót arról, hogy mi az a „Diak-asztal”.

Eredetileg egy czél szolgálatára volt volna való: az egyetem szegényebb sorsú hallgatóinak segélyezésére, később még a megnyitás előtt hozzá csatoltunk egy másikat — és ez ma a Mensa főczélja — létjoga: ott-hont adni az egyetemi hallgatóságnak — megmenteni a nagyvárosi életet nem ösmerő tapasztalatlan ifjuságot a lelketlen üzerek csapdájától.

Ez ideig szétszórva, társaság nélkül avagy rossz társaságban drága pénzen rossz és minden tápanyagok nélküli ételeket kapott az ifjuság, míg ma a Mensa szép helyiségében izléses, tiszta asztaloknál jó ételeket szolgáltat ki Zilahi Ágnes híres magyar kony-

hája. Mindenki talál ott magának kellemes társaságot, kikkel vigan, kedélyesen — szinte családfiasan tölti el ebéd- s vacsora-idejét. Most, midőn egy új egyetemi év előtt állunk, felkérlek minden egyetemi polgárt, ne forduljon el közönyvel e nemes s mondhatni páratlanul álló egyesülettől, midőn kedves otthonukat el kell hagyni — el kell válni szeretteiktől, vigasztalja mindnyájukat az a tudat, hogy otthonukat pótolni fogja a „Mensa”, hol jó izletes ételeken kívül jó társaságot, bajtársi szeretetet fognak élvezni — hol idősebb, tapasztaltabb bajtársaktól tanácsot nyerhetnek, s így könnyebb lesz megküzdeni úgy az erkölcsi, mint az anyagi akadályokkal. Nem tudhatom eléggé melegen ajánlani a szülők figyelmébe a mensát, mert hiszen gyermekeik sorsa érdeklí őket legjobban, már pedig csupán ezen nemes czélú egyesület van hivatva arra, hogy az ifjuságnak jó ételekkel egészségét, testi erejét megőrizze, — jó társaság által pedig megóvja őket a főváros romlott erkölcsi világától. Hiszem, hogy ha minden egyetemi polgár át fogja látni ezen egyesület nemes hivatását, s nem fog kicsinyes előítéletekkel elfordulni, akkor egy nagyon fontos és üdvös fordulat fog beállni az egyetemi polgárság életében — nem fognak évenként annyi könnyet hullatni a szülők megrongált egészséggel körükbe visszaérkezett gyermekeik: iatt, mit a rossz társaság és rossz elemezés szült.

A kezdet nehezségeit leküzdöttük, megteremtve all előttünk egy nemes, magasztos intézmény, melyben saját jólétünket fogjuk feltalálni; bizalommal fordulok tehát az egyetemi ifjusághoz s a minden szépért és nemesért lelkesedő magyar szülőkhöz, saját maguk és szeretteik érdekében támogassák ezen egyesületet, támogatva ezzel saját jólétüket.

Az egyesület helyisége Zöldfa-utca 14. szám alatt az I. emeleten van, hová minden tudakozódások és a kedvezmény iránti kérévények intézendők.

A megnyitás szeptember hó 3-án lesz.

Ebéd és vacsora ára egy óra 16 frt, ebéd külön 10.50 kr., vacsora külön 5.50 kr.

A kiszolgáltató ételek és a feldolgozandó anyagok az egyesületi orvos által megvizsgáltatnak.

Partoljuk, saját hasznunk, a Mensa akadémikát.

A „Mensa akadémika” elnöke.

Levelezés.

Balázsfalva, 1897. aug. 24.

Balázsfalván ritkán nyílik alkalma a maroknyi magyarságnak, hogy színházba járjon. Jobb társulatok nem jönnek hozzánk, a gyengébbekhez pedig mi nem megyünk. A mostoha időjárás miatt ez idén a szokásos nyári mulatságon sem jött össze a balázsfalvi magyarság, ezért néhány ifju, felerészben a református, felerészben az izraelita egyház javára, jótékony czélú műkedvelői előadással akart alkalmat nyújtani a magyar társas életnek arra, hogy Balázsfalván életjelt adjon magáról.

Már a darab megválasztásában oda törekedtek, hogy a közönség ne csak áldozzon a humánus czél javára, de élvezzen is; és dicséretére legyen mondva a lelkes vállalkozóknak, a nagy feladatot teljes sikerrel oldották meg.

Színre került, amin: b. lapjában is említve volt: „A bolondok háza” francia bohózat, melyben Goth Gyula kitűnően alakította Ormai

Gergely szerepét, mindvégig derűtségben tartva a ritka nagyságu közönséget.

Teljes és meglepő otthoniasságot áruáltak el a színpadon: Klein Ida Bajlaci Zolna szerepében, Czitron Ida (Kardosó), Schramm Tilda (Borbála), Goldstein Berta (Ida) és Strohmeier Aranka (Mariska), kik nyílt színen is zajos tapsot arattak.

Szép játéka volt Ambrus Istvánnak (Radnai), Takács Mártonnak Csipkés Jenő mulattató szerepében és Mendl Hermannak Reszkei szerepében. Csorbás kapitányt Roth Salamon jól alakította, s Roth Henrik (Ormai Béla), Genád Mór (Kófaki), Roth Szidi (Lenke), Schramm Lajos és Salusinsky igyekezetével hozzájárultak az est sikeréhez.

A darabot Lieblich Jakó postatiszt tanította be. A sikerült előadást reggelig tartó kedélyes táncmulatság követte.

Tekintve, hogy a műkedvelői előadásnak nem csak erkölcsi, hanem anyagi sikere is nagyon szép volt, kívánatos lenne, hogy ezután is életjelt adva magukról, a magyar társas életet Balázsfalván szunnyadásából minél többször felébressze. A.

Vegyes hírek.

— **Olvasóinkhoz.** Örömmel jelezhetjük tisztelt olvasóinknak, hogy Pakots József, a „Nemzet” belmunkatársa — lapunk rendszeres dolgozó társa — hosszas és súlyos betegeskedéséből teljesen felgyógyult és az őszi idénytől kezdődőleg hirlapírói munkálkodását megkezdve, megint megküldi részünkre rendszeres heti referadóját a fővárosi életéről, mely „Fővárosi levél” alatt jelent meg minden héten egyszer lapunk hasábjain és csinos versekbe szedve tárgyalta a fő- és székvárosi heti eseményeket és melyeket olvasóink mindig oly tetszésekkel fogadtak. Beköszöntőjeül lapunk mai számának Tárca rovatában közöljük két versét és külön is felhívjuk a figyelmet a lábbadozó írónak ezen legújabb verseire.

— **Áthelyezés.** Fonyó Jenő m. kir. csendőr tiszthelyettes, a nagyenyedi csendőr-szárnyparancsnokság helyettes szakasparancsnoka, a sepsiszentgyörgyi m. kir. csendőrséghez helyeztetett át szakasparancsnoki minőségben.

— **A kath. autonomiai kongresszus** képviselőire megejtetett a jelölés Nagy-Enyeden is. Itten az összes 205 szavazattal egyhangulag Kovrig Tivadar budapesti mérnök jelöltetett.

— **Filoxera-zárlet.** Alsó-Fehér vármegye Diód és Krakkó községek szőlőiben a filoxera jelenléte megállapítván, a nevezett községek határai a földmivelésügyi miniszter rendelkezésével zár alá helyeztettek.

— **Értesítés.** A nagyenyedi róm. kath. elemi fiú- és leány-iskolába a beiratások szept. 1—4-én fognak eszközölni. Az előadások a leány-iskolában 6-án, a fiú-iskolában pedig — az iskola építése miatt — e hó 20-ikán fognak kezdődni. Az igazgatóság.

— **Hymen.** Felsővályi Vincze Dániel tanár és neje születet: Dimbovics Caroline örömmel tudatja, hogy leányuk Ara e hó 30-án déli 1 órakor tartja esküvőjét dr. Veress Endre dévai all. főreáliskolai tanárral a nagyenyedi ev. ref. templomban. Tartós boldogságot a fiatal párnak.

— **Ünnepély az óvodában.** A nagyenyedi kisdudóvoda vezetősége ez uton is értesíti a szülőket és a kisdudek iránt érdeklő közönséget, hogy az év ünnepélyes bezárása e hó 29-én delután 4 órakor lesz

az óvoda kerthelyiségében, melyre való megjelenésre a közönség tisztelettel meghívatik.

— **Nincs filoxera.** Városunk szőlőit folyó hó 23—24. napjain Jablonszky György szőlőszeti felügyelő, Telegdi István városi tisztviselő kalauzolására melett, a földmivelési miniszter rendeletéből megvizsgálta, de a filoxera jelenléte megállapítható nem volt.

— **Gyászhir.** Alulírtak mélyen szomorított szívvel tudatják, hogy az önfeláldozó testvér, sógorné és rokona Lorenz Teréz nyug. kincst. tanítónő f. hó 25-én d. u. 5 órakor tevékeny életének 84-ik évében az Úrban csendesen kimúlt. Hált tetemei f. hó 27-én d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szt. miseáldozat pedig f. hó 28-án d. e. 10 órakor fog az egek Urának bemutatni. Béke hamvaira! Zalatnán, 1897, augusztus hó 25-én. Özv. Steindl Józsefné sz. Lorenz Francziska mint testvér, Daume Antal mint sógor, Abraham Emilné, férje és gyermek, Koller Károlyné és férje, özv. Márczari Keresztélyné, özv. Kovács Albertné és gyermek, Gergelyffy Sándorné és férje, Köhler Jánosné és férje, Bartalits Jánosné és férje, Rakóczy Károlyné, férje és gyermek, Daume Gyula, neje és gyermek, Kovács Ignác, neje és gyermek, Daume Károly, mint legközelebbi rokonok.

— **Vendéglősök kongresszusa.** A vendéglősök idei kongresszusa szeptember 22-én és 23-án lesz Szombathelyen. A szombathelyiek erősen buzgólkodnak, hogy a kongresszusra érkezőket méltón fogadhassák. Részvételi díj 2 frt, mely vagy Szombathelyre a kongresszusi bizottsághoz, vagy Budapestre a „Vendéglősök Lapja” szerkesztőségébe küldendő. A kongresszusnak fontos tárgyai lesznek, így a vendéglősök nyugdíj-ügyének rendezése is. Különben Hász György országos mozgalmat indított a képviselőházhoz beadandó memorandum aláírására, melyben a vendéglősök érdekében számos reformot sürget, így a regale eltörlését s a bor és a sör fogyasztási adójának leszállítását stb. A memorandumot már több ezer vendéglős aláírta.

— **Nyilvános számadás és köszönet.**

A balázsfalvi ifjuság által f. hó 22-én rendezett műkedvelői előadás alkalmával bevéteztett: a) jegyekből 95 frt 30 kr, felülfizetésekből 37 frt 70 kr, összesen 133 frt; kiadás volt 81 frt 21 kr; maradt tiszta jövedelem 51 frt 79 kr, mely az ev. ref. és izr. hitközségek között egyenlően osztatott meg. Felülfizettek: dr. Barabás Bela orsz. képviselő 10 frtot, Simonffy Alajos 5 frt, Cseresznyés Ödön 3 frt 80 krt, Sinberger Salamon 3 frt, Pongrácz Simon 2 frt, Tornya Lajos, Bretter Leopold 1.50—1.50 krt, Salzberger 1 frt 30 krt, dr. Mihályi Viktor, Spalla Aurél, Fazakas Géza, Gulácsy József 1—1 frtot, Grüner Lajos 70 krt, Sulkovszky 60 krt, Sauder Egon, Turk Bazil, Kohn Lajos 50—50 krt, Todor Aurél 40 krt, Vinkler Sándor, Morár Sándor, Vas András, Fritsch Henrik, Róth Lenka 30—30 krt, Gazsi Mihály, Tóth, Salusinszky S., Bernhardt Farkas 20—20 krt, N. N. 10 krt. A t. felülfizetőknek a műkedvelői ifjuság halás köszönetét nyilvánítja. Köszönetét fejezi ki egy szerszmind Balázsfalva hazafias közönségének is, mely tömeges részvételével nagy mértékben hozzájárult az előadás erkölcsi és anyagi sikerének biztosításához.

— **Bucus.** Brátkára állomásfőnöknek ki-nevezetvén, sürgős távozásom folytán ez

uton bucsuzom el mindazon jó ismerőseimtől, akiktől előszóval elbucszhatni nem volt alkalmam. Tartsanak meg jó emlékkben. Laczka Sándor, vasúti áruépítész.

— **A Magyar Bazár** aug. 24-iki száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: Művészeti iskolaink, írta: dr. Szmracsányi Miklós; Delet harangoznak, írta: Varsányi György; Ime az ember! írta: Frölichné Mórincz Paula; Mrs. Tregaskiss, angol regény, írta: Mrs. Campell Pread; Kocsikázás lo nélkül (két képpel); A gondos anyának egy pár fő kötelességeről, írta: Festetich Andorné szül. Pejacevich Lenke grófnő; Mutatvány Szemere Miklós tanulmányából; Második kézből, novelette, írta: a magyar Schahaserade; nagyvilág, művészet, graphologia, Össze-vissza, írta: Dory, stb. — A divatrészen Mi a divat és Párisi levél Vicomtesse de Lezay tollából divattudósítást közöl.

Meteorológiai jelentés aug. 25-től aug. 28-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
25	7	60.6	+18.6	G ₂	10	—	
	2	59.0	+25.6	SE ₂	4	—	+26.2 +14.7
	9	60.5	+19.0	—	3	—	
26	7	60.4	+17.2	W ₂	3	—	
	2	58.4	+26.0	SE ₂	3	—	+26.2 +15.1
	9	59.9	+19.4	—	2	—	
27	7	61.5	+18.4	—	2	2.6	
	2	61.0	+23.3	N ₂	2	—	+26.4 +12.0
	9	62.9	+15.8	—	0	—	
28	7	63.8	+15.4	N ₁	8	—	
	2						
	9						

Kilátás: Melegedő idő jelentékeny csapadék nélkül.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-iz. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Apróságok.

Az más.

Hej, korcsmáros, fizetek! és megyek. Az ördög hallgassa tovább ezt az örökös veszedelmet. De mi a mennydörgös menő baja is van annak a két embernek?

— Hja! kérem alásan, azok szomszédok!

A fiatal bor.

— Pinczér, szeretnék egy kis jó bort inni... melyiket ajánlja?

— Ugyanazt, amelyik a multkor olyan jól esett önnek.

— Hm, csak hogy az még nagyon fiatal, t. i. hogy még meg sincs keresztelve.

A miniszteri kabátok.

A brüsszeli kiállításon valami nagy ünnepeget tartottak. Százával érkeztek a résztvevők és akkor kitűnt, hogy nem csupán nálunk vannak a lehetetlenséggel határos ruhatarak. Ott is úgy volt tudniillik, hogy az emberek egymás hátán tolongtak, tapostak egymás tyukszemét, döfködtek egymás bordáit és nyugtogatták a kalapjaikat, meg a kabátjaikat.

A vasúti miniszter is ott álldogált a tömegben. Egy barátja ott tolongott mellette.

— Kegyelmes uram, volna egy jó eszmém. Itt téged agyonnyomnak. Én megmentem a kormányt.

— De hiszen te ellenzeki vagy . . .

— Az egyre megy. Különben magamnak is lesz hasznom belőle. Ez a hazafiúi önzetlenség. Add ide a kabátodat.

A miniszter odaadta és ime akkor a barátja rettentő kiabálást kezdett.

— Helyet, helyet a vasutügyi miniszter ur kabátja számára.

— Gyere ide te drága miniszteri kabát. A barát pedig szolt:

— Most én jövök sorra.

És meglóbázta a maga kabátját:

— Az igazságügyminiszter ur kabátja.

A publikum tiszteletteljesen nyitott a számára utat.

És lön akkor, hogy több szemfüles ur észrevette a csejt és egyszerre csak jelentkezett a vallásügyi miniszternek, a hadügyminiszternek a kabátja is. És így tovább az egész kabinetnek.

Akkor aztán újra kezdtek a sort.

— Az igazságügyminiszter ur kabátja.

Hanem akkor kiderült a turpisság. És a ruhatáros könyörtelen lassusággal végezte a teendőit tovább. Csak akkor lett azonban a dolog komikus, amikor később megjelent a hadügyminiszter, akinek a nevében már valaki leadta a felöltőjét.

És a szegény hadügyminiszter hiába erősködött, nem hittek neki, hogy ő az, a ki. És lehurrogták.

— Maga nem a miniszter! Maga nem csap be minket a kabátjával!

Kerti munka.

— Hat még mindig nem fogtál az ásáshoz, te semmire való? mit allsz itt?

— Azon gondolkozom, hogy melyik végétől kezdjem.

Sport.

— Kopasz urtól kérdik:

— Biciklizik?

— Nem . . . Inkább a gépkocsi-sportot kedvelem.

— Ah, az automobilizmust . . . Van talán gépkocsija?

— Nincs; de mindennap járok a villamoson.

Közgazdaság.

Utmutatás

a peronoszpóra (*Plasmopara viticola*) ellen való védekezésre.

Szőlőtenyésztésünknek ezen gomba ellenesére hazánkban legelőször május végétől július elejéig szokott jelentkezni; károsítását, illetőleg pusztítását júliusban, különösen augusztusban egészen szüretig folytatja. Ismertető jelei a következők röviden: a peronoszporás szőlőlevel aló lapja foltonként olyannak látszik, mintha cukorporral volna behintve, vagy rajta der képződött volna. Kezdetben e foltok aprók, szabálytalan alakúak, rendszerint a levél főbb erei mentében láthatók és csak későbbben olvadnak nagyobbakká össze. A levél felső lapján pedig az alsó lap foltjainak megfelelő helyeken először sárgás, később vereses barna, de nem kiemelkedő, végre elszáradó, többnyire kerek foltok láthatók a szerint, amint a gomba fejlődése kisebb-nagyobb mértékben haladt előre.

E gomba könnyen megkülönböztethető a nemezbetegségtől (erinosis), melyet igen

sokan a peronoszporával téveszteneek össze s melyet a szőlőatka (*Phytoptus vitis*) okoz. E betegség azonban rendszerint nem veszedelmes. A nemezbetegség foltjai a levél alsó lapján bemélyedtek, rendszeren piszkos fehérek, de nem ritkán hófehérek, barnas fehérek, sárgák, söt vereslők is, tömött nemezhez hasonlóak, azaz sűrűn álló szőrök által képeztetnek. A levél felső lapján pedig az alsó lap foltjainak megfelelő helyeken apró dudorszerű kiemelkedések láthatók, melyek színe rendszeren sárgás zöld, vagy zöld, de gyakran különösen a fiatal leveleken vereses.

Megkülönböztetendő a peronoszpóra a lisztharmattól (*Oidium*) is, mely a levelek felső lapján pókhálószerű, a bogyókon lisztszerű piszkosfehér bevonatot alkot.

A peronoszpóra nyári (conidia) és telető sporák (oospora) által szaporodik. A gomba főleg a nyári sporák által terjed. A nyári sporák a szőlő összes földfeletti zöld részein, de főleg a levelek alsó felületén jelennek meg s később a gyümölcsön is és a fentebb említett foltokat alkotják. A nyári sporákat főleg a szél hordozza szét s hullatja el. Ha a nyári sporák a zöld részre hullanak s itt eső- vagy harmatecseppbe kerülve, kellő melegben tovább fejlődnek, megtámadják a szőlő zöld részeit. A leveleket azonban csak a felső lapjukon támadhatják meg. A nyári sporák terjedése és támadása tart távasztól késő ősziig.

A telető sporák (oosporák) a gomba testével (mycelium) együtt a szőlő testében, de főleg a levelekben fejlődnek s a lehullott levél belsejében telelnék át. Nem volna tehát czélszerűtlen őszi idején a lehullott leveleket, a mennyire kivihető, összegyűjteni és elégetni, vagy más módon megsemmisíteni, mert ezáltal a gomba jövő évben való terjedését akasztjuk meg. Ugyanis a levélben áttelelt sporákból fejlődnek legtöbbször az első nyári sporák, melyek megfertőzik a fiatal szőlőleveleket, minekutána nem sokára megjelennek a fiatal levelek alsó felületén a nyári sporák alakította foltok.

A peronoszpóra pusztítása közvetett vagy közvetlen.

Közvetlen első sorban, ha a leveleket támadja meg, mert a megtámadott levelek gombalepte részei rendes működésükben meg vannak akadályozva s rendszerint tönkre is mennek, mivelhogy a megtámadott levél részben vagy egészben ideje előtt elszárad s a legtöbb esetben le is hullik.

Közvetlen a pusztítás akkor is, midőn a fűrtőt részben vagy egészen támadja meg a gomba, mert az ilyen fűrtő bogyói összeszáradnak, részben lehullanak; a félig-meddig megtámadott fűrtők bogyóiból szűrt bor pedig többé-kevésbé csökken értékében.

A gomba pusztítása közvetlen lehet még azon esetben is, ha a hajtásokat korán megtámadja és tönkre teszi, de leginkább károsítja a vesszőket az által, hogy megakasztja fejlődésüket s így az illető vesszők meg nem érhetnek. Az ilyen vesszők felette érzékenyek a hideg iránt és telen már esékelyebb hidegben is elfagynak. Ez az oka, hogy újabb időben — a peronoszpóra általános elterjedése óta — a vesszők elfagyása is nagyon gyakori.

A gomba pusztítása közvetett amennyiben a megtámadott tőke egész fejlődésében meg van akasztva és gyengítve, úgy, hogy jövő évi tenyészete is szenved. Különösen pedig a tökéletesen ki nem fejlődött és a téli hideg által meg megkímélt vesszők hajtá-

képessége nagy mértékben szenved, úgy hogy vagy ki sem hajt, vagy ha kihajlott, a hajtások rövid idő múlva elvesznek, vagy igen rövidek maradnak.

Mint hogy a gomba a leírt módon támadva meg a szőlőt, jelentékeny pusztításokat okoz, miről szőlős-gazdáink eddigelé is elegendőképpen meggyőződhetek — okvetlen gondoskodnunk kell a gomba kártételének csökkentéséről, illetőleg megakadályozásáról. Erre pedig van hosszú időn át eredményesen kipróbált eljárásunk, melynek pontos és gondos, ideje korán való alkalmazásával szőlőinket a gomba kártételétől megmeuthetjük. Ez eljárás a szőlőnek okszerű permetezése rézvegyületekkel. Ugyanis a gombasporák főleg a szél által jutnak a szőlő zöld részeire, kivált a levél felső felületére. Ott kedvező körülmények közt, tehát kellő nedvesség és melegben csiráznak — s az illető részeket megtámadják, — ha azonban a csirázás alatt feloldott rézvegyülettel érintkeznek, tönkre mennek s a szőlő zöld részei mentve maradnak. Ezért szükséges a szőlő összes zöld részeit, különösen a levelek felső lapját, olyképp permetezni, hogy a rézvegyület kis, apró foltok, pontok alakjában az egész levél felületét ellepje s a levélre hulló harmatecsepp okvetlen érjen ilyen folthoz. Ezért fontos a jó s pontos permetezés. A rézvegyületek, amennyiben a permetezésnél a szőlő-bogyó felületén tapadva maradnak, a szőlőt vagy a belőle szűrt bort az élvezőkre nem teszik veszélyessé; ajánlatos azonban a nagyon permetezett szőlő-bogyókat élvezet előtt lemosni, mert egyrészt a bogyó ize szenved általa, másrészt nagy mennyiségben élvezve, esetleg emészési zavarokat okoz.

A permetezésre használt rézvegyületek és keverékek közül eddigelé a hazai és külföldi tapasztalatok szerint legjobb és hasznalatra legalkalmasabb a rézgalicz (kék galicz), melyet mézoldattal keverve, bordeauxi keverék név alatt vagy azon helyeken, hol tiszta méz nem áll rendelkezésre, szódoldattal keverve, burgundi keverék név alatt használunk.

(Vége következik.)

Piaczi árak.

Nagybányád, 1897. aug. 26.

Buza legjobb	1	véka	1.35
„ közészerű	„	„	1.20
Kétszeres legjobb	„	„	1.—
„ közészerű	„	„	—95
Rozs legjobb	1	„	—90
„ közészerű	„	„	—85
Zab legjobb	„	„	—70
„ közészerű	„	„	—65
Kukorica (tengeri)	„	véka	—80
Burgonya idei termés	„	„	—80
Széna legjobb	egy szekér	„	4.10
Szalma legjobb	„	„	2.50
Bikkfa 1 köbm. keresztirány nélkül, 1 m. hosszú	„	„	3.50
Cserfa 1 „ „ „ „ „	1 „	„	2.50
Tölgyfa 1 „ „ „ „ „	1 „	„	3.50
Faszén kemény	egy hektoliter	„	1.80
Marhahús	1 kilogramm	„	—40
Sertéshús	„	„	—48
Szalonna	„	„	—72
Disznózsír	„	„	—80
Vöröshagyma	„	„	—
Fokhagyma	„	„	—

C s a r n o k.

A győzelem.

— Irta: Sallak Béza. —

(Folytatás.)

Miután a vizsgálat megmutatta, hogy itt feltékenységből szándékos, meggondolt, előre

tervezett emberölés történt, halál lenne mondva a vádlott fejére, de tekintve büntelen előéletét, enyhítő körülményül véve szerelemföltését, életfogytig tartó fegyházra ítéltetik.

Kétségbeesett sikoltás volt erre a felelet. Zsófia elájult; Berger s mások kivettek, a tömeg egy „ah” kiáltásban tört ki. Szánalommal nézett minden szem a vádlottra, ez kiegyenesedett, szólani akart, de az ajtót erővel rántották fel. E perczen egy ifju rohant be sárosan, s habár tisztí egyenruha volt rajta, elfeledkezett a kellő tiszteletről; az asztalig futott, s kiáltá:

— Uraim! az elítélt ártatlan, megvan a bűnös.

A hivatalnokok felugráltak, örültek hittek a tisztet, kibén alig lehetett Berkeczy grófra ismerni, annyira ki volt színéből kelve. A tömeg örömrivalgásban tört ki, s Molnár lábai alatt megingott a föld, le kellett ülnie, különben összeesik.

Amíg a bíróság bámulatából magához tért volna, újra nyílt az ajtó, s még két egyén jött, Arthur és Dobay, hasonló sáros mind a kettő, de egész nyugodtak voltak. Arthur kis csomagot tett az asztalra: kibontotta, s előhuzott egy órát lánczczal, melynek végéből hiányzott egy szem, s minden kétséget kizárólag, habár az óra a Lenkeyé volt, elővettek egy tárczát, melyben ott volt a meggyilkolt fényképe s pár száz forint. Iratok is voltak, egy megkezdett levél tisztársaihoz, arról a reggelről keltezve, amikor a gyilkos háta mögé kerülve meggyilkolta.

S hogy meggyőzőtt ténynyel álljanak elő, Dobay gróf az ajtóig ment; kiszólt s kívül csoszogás volt hallható, valami nehezett hozott két erőteljes grófi inas s letettek a szoba közepén.

Mindenki oda nézett. Ugyan mi ez? . . . miféle rém? . . . mert emberhez alig hasonlít. Molnár felugrott s amíg visszatartották volna, oda futott s felemelte a vadállathoz hasonló ember bozontos fejét. Ah te vagy Gregor!? ismerlek, vén gazember . . . állati hörgés volt a felelet.

Dobay gróf követelte, hogy erdősztét azonnal meintsék fel minden vád alól s azonnal szabadlábra helyezték, de ez nem ment olyan könnyen, az ítélet ki volt mondva, újabb jegyzőkönyvet kellett felvenni, ki kellett hallgatni a megtalált igazi bűnöst s a bírák ki voltak merülve, de Dobay határozott fellépése, hogy ő addig innen egy tapodtat sem megy, míg annak az embernek becsülete visszaadva nincs, elég ha lelkeben az egyensúly meg van zavarva, mit akarják még tovább kizozni, a közönség is tombolt; követelte most már ő is Molnárnak azonnali fölmentését, oly meggyőzőleg beszélt Dobay.

Végre a vizsgálóbíró, aki az egész vizsgálattal megbizva volt, szintén beszélt.

— Uraim! bírák uraimék, én is azt mondom, hogy innen ki nem megyünk, míg ezen az emberen egy cseppnyi vád tapad. Meggyőződésem ellene mondtam bűnösségének, de a látszat annyira ellene volt, hogy nem volt szabad haboznunk. Kutatásaink sikertelenek maradtak, most lesz szives a gróf ur előadni, miféle véletlen vezette biztos nyomra.

Dobay felelt.

— Habár hármán, s Arthur s Jenőre mutatott, semmi szín alatt sem nyugodtunk bele a dologba s kerestük a bűnöst, ennek rejték helyéhez valóban véletlen vezetett, kis figyelemre kell kérjem az urakat, igyekezni fogok lehető röviden beszélni.

Nőm, a grófné, a tizennegyedik napja súlyos beteg, tifusban fekszik, megvoltak nála is a tifusos betegek rémlátásai, betegsége kezdetén beszélt egy meséhez hasonló jelenetet, ugyanis: egy erdei sétája alkalmával egy szörnyeteget lát, ki mindenhez hasonlít, csak emberhez nem, a hegyben vajt oduban lakik, hova csak hajmeresztő uton juthat, a hegytetőn levő jegeneágra kapaszkodva, addig lóbássza magát, míg a hegy közepe táján levő kinyuló kőre ér, a lapos kő alatt van az odu, amit a kő felülről takar, máshonnan pedig nem lehet oda jutni, alatta örvény tátong.

— Uram, ez mesének szép! . . . szólt bele az egyik bíró; a gróf szemé villámlott egyet, nem engedte magát megzavartatni.

— Annak vettem én is, agyitífusos láz álmának. Par nappal később a nádason járatlan utakon eljutottam az örvény közelébe, a homokban lábnyomok voltak, valami figyelmemet elvonta, a nyomokról megfelekeztem.

Tegnap estve a szerencsetlen ember jutott eszembe; vesznie kell, gondoltam magamban; két vendégem haza került már, esüggeden, sehol semmi, Molnár menthetetlen. A grófné állapotában csekély változás állott elő, de ma estve megint nagyfokú láza lévén, nem maradt el a hallucináció sem, nem figyeltem, mik törnek elő ajkain. Egyszer megint hallom az erdei szörnyet emlegetni s hiába nem akartam hallani, egy szó sem került el figyelmemet, s hirtelen összekötöttem vétem a büntett s e vadrozó között; erdeimben sok van, de egyet sohasem tudunk kézre keríteni, csodálatos uton tűnt el.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Tanuló
kerestetik
Mátis Endre
vas-, fűszer- és bőrüzletébe
NAGY-ENYEDEN.
1201 1-3

Vendéglő.

Alulírott Nagy-Enyeden, főtér 17-ik szám alatt levő jó forgalmu és teljesen berendezett vendéglői helyiségembe egy

borkimérőt

keresek. Akik ily üzlettel már foglalkoztak, előnyben részesülnek.

Van a helyiségben három ivó, egy lakó szoba, egy konyha, a viszonyoknak megfelelő csinos tekepálya. Bővebben értekezhetni alulírottal.

A helyiség azonnal elfoglalható.
1175 8-8 Incze István.

4801-897. tkvi.

Hirdetmény.

M.-Lapád község telekkönyve tagosítás folytán az 1869. évi 2579 számú szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. törv. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantossították.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítésére és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1897. október 5-én fog megkezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják be, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthető;

2. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló betérjesztésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a közzétett határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírára az 1886. XXIX. t. cz. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek;

4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosa, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.
Nagy-Enyeden, 1897. augusztus 6-án.

Csernátóni Vajda Péter

1199 3-3

kir. járásbíró.

A NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

üzlet irodájában (Nagy-Enyed, **fötér 38.**)

szeptember 1-től kezdődőleg

iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**,
papír, irkák, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők,
vonalzók, **rajzeszközök**, ecsetek, rajztáblák, rajztömbök,
festékek, törlogummik, szivacsok, **könyvtáskák** sat. sat. ki-
csinyben is jutányos árak mellett szerezhetők be.

Iskolai szerek raktára.

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Tisztelettel értesítjük az építő közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztricsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

ROMAN és PORTLAND CZEMENTET

küldtünk. A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legelőszöbben szállít bármekkora mennyiséget.

Tisztelettel
BEOCSINI CZEMENT UNIÓ.

Van szerencsénk tudatni, hogy Nagy-Enyeden **Bisztricsány Lajos** urnál **GYÁRI RAKTÁRT** allítottunk fel, hol nádszövetet és gyékényeket mindig a legjutányosabban lehet beszerezni.

Teljes tisztelettel:
Erdélyi gyékény- és nádszövet-gyár.

Van szerencsém a magtermelő birtokos urakkal tudatni, hogy **kézi heremag-szítáimat** nagys. **dr. Szaniszló Albert** tanár ur **szakszerű utasítása** szerint javítottam, melyek ezen újítás következtében a **legjobbakkal bizonyultak**, a **legkisebb arankaszemet** és egyéb terményekből is minden idegen **magvat, gyomot** kiválasztanak; nagyobb és kisebb szemű heremagvakhoz szítáim 1, 2, 3, 4. számú lyukkal vannak ellátva; a szítak igen szilárdan, **horganylemezből** vannak készítve. Hogy a vevő közönség kényelmesen beszerezhesse ezen hasznos cikket e vidék részére, **Bisztricsány Lajos** urnál bizományi raktárt allítottam fel, ki is **darabját 5 frton** adja el. Meg vagyok győződve, hogy e kiténo mag-rostak rövid idő múlva **egy magtermelőnél sem fognak hiányozni**. Továbbá **sodronyfonataimat** minden meretben, és **kerti butoraimat** szintén ajánlom; ezek is **Bisztricsány Lajos** urnál rendelhetők meg.

Tisztelettel
Felsőmagyarországi első fa- és vassodronyáru-gyár.
DELEVÁL G. E.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdiniát és orosz halakat** jutányosan ajánlok.

Teljes tisztelettel
Bisztricsány Lajos.

1028 27-52

Friss székely túró és kaskavál mindig kapható.

STEÁRIN GYERTYA EGY CSOMAG 35 KRAJJCZÁR.

Aján'om minden háztartás-hoz, különösen üzletek, pin-czék, raktárokhoz és csatornákhoz biztos, mérég nélküli

egérirtó

szereimet; az eredményért **szavatolok**, ellenben a pénz visszaadatik.

Raktár: **Bisztricsány Lajos** urnál Nagy-Enyeden.

Malárcsik G.
S.-A. Ujhely.

KITÜNŐ JO IZŰ CUBA-KÁVÉ KIÓJA 1.60, 2-2.10.